

Добкіна К.Р.

Державний університет інфраструктури та технологій

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЯК УЧАСНИКИ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА ЗА ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УСРР 1924 РОКУ

Стаття присвячена дослідженню особливостей правового становища та компетенції органів державної влади як учасників цивільного судочинства за Цивільно-процесуальним кодексом УСРР 1924 року. Авторкою встановлено, що у 1920-30-х рр. стали з'являтися окремі нормативні акти, що передбачають участь у цивільному процесі органів державної влади, однак тривалий час нормами ЦПК зазначений інститут не був врегульованим. У 1924 р. був прийнятий ЦПК УСРР (на основі ЦПК РРФСР, прийнятого у 1923 р.), але лише у статті 172 ЦПК була згадка про органи державного управління, зокрема передбачалося, що їх участь по справі можлива в разі, коли суд встановить їх зацікавленість у результатах справи.

Встановлено, що нормативні акти досліджуваного періоду передбачали, що суд не тільки мав сповістити зацікавлений орган державного управління про розпочатий процес, але з метою реалізації покладених на них законом обов'язків по захисту інтересів держави і правильного вирішення справи суд зобов'язаний був залучити їх у процес, внаслідок чого виникав процесуальний обов'язок державного органу прийняти участь у справі. Незважаючи на те, що участь органів державної влади в радянському цивільному процесі в формі вступу в розпочату справу для дачі висновку стало досить поширеним явищем, процесуально-правове становище цих органів у чинному законодавстві не було визначено. У процесуальній літературі єдиної думки з питання про їх процесуальне становище не існувало, більшість вчених прирівнювали їх до учасників процесу і визначали або як представників, або як свідків, або як третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, і навіть як експертів.

З урахуванням комплексного та доктринального аналізу авторкою доведено, що до моменту прийняття кодифікованого законодавства у 1963 р. (на основі Основ цивільного судочинства СРСР і союзних республік 1961 р.) в процесуальному законодавстві були відсутні будь-які спеціальні норми, присвячені інституту участі органів державної влади, але в науці цивільного процесуального права проблеми, пов'язані з участю органів державної влади у цивільному судочинстві, були позначені та розроблені, що було результатом огляду та аналізу судової практики та додатково свідчило про необхідність законодавчого врегулювання даного інституту. Зазначені проблеми теоретико-практичного спрямування і прогаліни у правотворчій діяльності створили передумови для внесення змін до цивільно-процесуального законодавства і лягли в основу нових законодавчих актів, прийнятих у 60-х роках ХХ століття.

Ключові слова: цивільне судочинство, учасники цивільного судочинства, органи державної влади, органи прокуратури, радянське законодавство, УСРР.

Постановка проблеми. Становлення та законодавче закріплення інституту участі органів державної влади у цивільному процесуальному праві здійснювалося шляхом проведення провідними вченими протягом кількох десятиліть наукових досліджень, пов'язаних з участю органів управління в цивільному процесі. Предметом дослідження поставали такі питання: характер юридичної зацікавленості органів державного управління; форми їх участі в процесі; процесуальні права і обов'язки; відмежування їх від інших осіб, які беруть участь у справі; тощо.

Відсутність чітко регламентованих правових засад діяльності органів державної влади у цивільному судочинстві на законодавчому рівні викликало необхідність науково-методологічного осмислення тих проблем, які виникали в процесі здійснення правосуддя у цивільних справах, що є особливо актуальним в аспекті реформування судочинства в сучасних умовах державотворення.

Стан дослідження. Фундаментальні наукові дослідження, присвячені розробці вищевказаних проблем участі в справі органів державного управління, пов'язувалися із метою реалізації цими органами функції дачі висновку по справі та

знайшли своє відображення у роботах А.А. Добровольського, А.Ф. Козлова та інших вчених.

Водночас питання, пов'язані з формуванням інституту участі органів управління в цивільному процесі за Цивільно-процесуальним кодексом УСРР 1924 року, фактично залишені поза увагою.

Внаслідок чого, **метою** статті є дослідження особливостей органів державної влади як учасників цивільного судочинства за Цивільно-процесуальним кодексом УСРР 1924 р.

Виклад основного матеріалу. У 1920–30-х рр. стали з'являтися окремі нормативні акти, що передбачають участь в цивільному процесі органів державної влади, однак тривалий час нормами ЦПК зазначений інститут не було врегульовано. У 1924 р. був прийнятий ЦПК УСРР (на основі ЦПК РРФСР прийнятого 1923 р.), але лише у ст. 172 ЦПК була згадка про органи державного управління, зокрема передбачалося, що їх участь по справі можлива в разі, коли суд встановить їх зацікавленість у результатах справи. В іншій главі закріплювалося наступне: якщо під час провадження справи виявиться, що в результатах вирішення спору зацікавлена державна установа або підприємство, яке не бере участь у справі, суд зобов'язаний сповістити про наявність такого спору державну устанovu або державне підприємство, а також і органи, які здійснювали прокурорський нагляд. Зміст цієї глави було викладено таким чином, що виникла безліч запитань, окрім того, у юридичній літературі зазначалося, що статтею не визначено ані коло державних установ або підприємств, які відповідно до закону повинні були повідомлені судом, ані підстави набуття ними процесуального статусу, ані категорію справ, за якими мало відбуватися таке повідомлення, ані процесуальне становище зацікавлених у справі державних установ і підприємств, ані в яких процесуальних формах вони могли вступати в процес [1, с. 25].

Всі ці питання стали предметом дискусій та обговорень не лише на рівні вчених-правників, але й на рівні судової гілки влади. Але серед них найбільш широко обговорювалися лише два питання: характер зацікавленості органу державного управління, необхідного для набрання ним статусу учасника справи, та в чому полягав обов'язок суду щодо їх залучення до справи.

Водночас у досліджуваній проміжок часу приймалися нормативні акти, які встановлювали необхідність участі в справі органів державного управління, що не мають матеріально-правового інтересу до результату справи, щоб надати

висновки по справі, наприклад Положення про органи опіки та піклування (щодо надання висновку у справах про визначення місця проживання дитини); Положення про соціально-правові кабінети охорони материнства і дитинства (про надання висновку в окремих шлюбно-сімейних спорах) тощо.

У юридичній науці одним із перших, хто звернув увагу на те, що органи державної влади можуть брати участь у цивільному судочинстві не з метою захисту своїх інтересів, а й інших осіб, був П.Г. Риндзюньський. Вчений зазначав, що для участі в цивільному процесі органів державного управління зовсім не потрібно матеріального інтересу, зацікавленість може бути немайновою: вона може перебувати в площині спільних інтересів відомого роду діяльності як органу державної влади або піклування. Але далі, визначаючи форму участі державного органу в процесі, автор прямо говорив, що ця участь можлива тільки в формі, передбаченій в Кодексі, і ніякої іншої форми ні для яких державних установ не встановлено, тому суд не зобов'язаний і не має права прийняти і погоджуватися з якими б то не було висновками, думками і вказівками установи, вказаної в порядку цивільно-процесуальної норм. У разі, коли повідомлена установа вважатиме за потрібне вступити в справу, як писав автор, вона вступає або як третя особа із самостійним позовом, або може вступити спільно з позивачем [2, с. 176].

Таким чином, П.Г. Риндзюньський, роблячи одним з перших висновків про те, що зацікавленість державних органів в процесі може бути не пов'язана з їх матеріально-правовим інтересом щодо результату справи, все ж дотримувався тієї позиції, що і в такому разі вони можуть брати участь в процесі тільки як співпозивачі, або треті особи.

Професор А.Ф. Клейнман також вказував, що в розгляді деяких категорій цивільних справ беруть участь органи, які виступають в процесі від свого імені, але на захист не своїх інтересів, а інтересів інших осіб, з метою виконання покладених на них державою обов'язків. З цього автор зробив висновок, що норми цивільно-процесуального законодавства дають органам державної влади ширші права щодо вступу в процес порівняно з будь-яким іншим подібним вступом у справу, оскільки саме державний орган, вступаючи в процес, міг і не мати суб'єктивного, матеріально-правового інтересу щодо результату розгляду справи [3, с. 19–20].

М.Л. Гурвич, розвиваючи цю ідею, вказував, що в окремих випадках інтерес органів державної

влади під кінець справи має не цивільно-правовий характер, а пов'язаний з їх функціями в галузі управління відповідною галуззю господарства, наприклад, фінансами, комунально-житловим господарством, і це, на думку автора, не перешкоджає їх участі в процесі для того, щоб вони мали можливість дати свій висновок або висловити свою думку щодо даного спору [4, с. 63].

А.Л. Добровольський вказував, що органи державного управління можуть бути учасниками цивільного процесу не тільки як суб'єкти цивільно-правових відносин, що захищають свої суб'єктивні права й інтереси, а й як суб'єкти, що виконують певні функції з державного управління за допомогою вступу в розпочатий процес для дачі висновку. В цьому випадку зацікавленість органу державного управління впливає з тих обов'язків, які покладені на нього в силу службової компетенції. Такий інтерес до результату справи А.Л. Добровольський ознаменовує як службовий, причому такий термін став загальноприйнятим в теорії цивільного процесу [5, с. 61].

Слід зазначити, що була й інша точка зору, в якій критерієм щодо питання про те, в яких справах органи державної влади могли брати участь в цивільному процесі, є складність тієї чи іншої справи. Так, А.Ф. Козлов вказував, що участь державних органів для дачі висновку є необхідним тільки у випадках, коли існувала складність розкриття дійсних прав і взаємовідносин сторін спору, що вимагає спеціальних знань та досвіду відповідного державного органу в конкретній галузі державного управління, коли без участі органу державної влади суду буде важко правильно вирішити справу, а у разі, коли під час розгляду цивільних справ суди з такими труднощами не зіштовхуються, то й необхідності в залученні органів державного управління немає [6, с. 188–189].

Деякі процесуалісти, вважали, що критерій складності не може бути одним з основних умов для визначення необхідності участі в процесі органу управління. На думку цих авторів, залучаються ці суб'єкти процесу не через складність справи і труднощі встановлення дійсних обставин справи, а через те, що розглядається справа, пов'язана з їх функціями, і суду важливо знати точку зору цього органу, оскільки рішення у справі може торкнутися тих чи інших інтересів відповідного органу державного управління.

Інше питання, пов'язане з участю органів державної влади в формі дачі висновку, полягає у тому, чи міг суд зобов'язати їх до участі в про-

цесі. Довгий час панувала думка, що відповідна процесуальна норма мала тільки сигналізаційний характер, і суд не може зобов'язати зацікавлений держорган взяти участь у процесі.

Обговорюючи в літературі це питання, процесуалісти робили свої висновки, не розділяючи їх стосовно форм участі суб'єктів в процесі. П.Г. Риндзюньський вважав, що суд зобов'язаний повідомити держорган про те, що відбувається у процесі, який по суті спору повинен зацікавити його, оскільки результат процесу так чи інакше відбивається на діяльності держоргану. Водночас за наслідками направлення повідомлення завдання суду в сфері охорони інтересів держоргану закінчується, а визначити в обставинах справи необхідність виступити на захист цих інтересів залежить тільки від установи, якщо ж державний орган не вбачає підстав для вступу до справи, суд не може зобов'язати орган вчинити інакше.

С.М. Абрамов вважав, що сенс і значення повідомлення органів державної влади полягає в наступному: якщо суд встановив зацікавленість у результаті справи державної установи, підприємства, колгоспу, кооперативу або іншої громадської організації, він повідомляє їх з тією метою, щоб вони самі вирішили питання про необхідність участі в даному процесі або шляхом пред'явлення самостійного позову, або ж шляхом вступу в процес у якості третьої особи без самостійних вимог на предмет позову, в той же час він вважав, що в цих випадках можна було одночасно звернутися до органів прокуратури, і якщо вони не вважають за необхідне самим вступити в процес, то вони мають можливість і зобов'язані спонукати відповідну організацію до вступу в процес, якщо цього вимагає охорона інтересів держави і трудящих мас [7, с. 111].

На обов'язковому залученні державних органів до участі в справі було наголошено в постанові Пленуму Верховного Суду СРСР від 12 грудня 1940 р. про судову практику у житлових справах. У ст. 27 цієї постанови говорилося, що «якщо судові рішення може вплинути на інтереси житлових управлінь, суд зобов'язаний залучати їх до справи, керуючись статтею 172 ЦПК РРФСР і відповідними статтями ЦПК інших союзних республік» [8, с. 45].

Таким чином, нормативні акти вказували, що суд не тільки мав сповістити зацікавлений орган державного управління про розпочатий процес, але з метою реалізації покладених на них законом обов'язків по захисту інтересів держави і правильного вирішення справи суд зобов'язаний був

залучити їх у процес, тобто визнати участь відповідного органу державного управління в процесі необхідним. В цьому випадку виник процесуальний обов'язок державного органу прийняти участь у справі.

Досить цікавою була практика участі державних органів у цивільному судочинстві з метою захисту чужих інтересів шляхом направлення до суду відповідного висновку. Наприклад, для захисту законних прав та інтересів, а також охорони майна неповнолітніх та інших недієздатних осіб, державою було засновано інститут опіки і піклування, обов'язок щодо захисту особистих та майнових інтересів неповнолітніх дітей покладався на батьків, які були представниками у суді і в інших установах. На органи опіки та піклування законом було покладено обов'язок стежити за правильним виконанням своїх обов'язків опікунами та піклувальниками і активно втручатися в питання виховання дітей і охорони їх прав та законних інтересів у всіх випадках, коли органи опіки та піклування вважатимуть за необхідне. У випадках, коли діти залишилися без батьків, коли виникав спір між батьками з питань виховання дітей, або невиконання батьками своїх обов'язків, або неправомірне здійснення батьками своїх прав по відношенню до дітей, захист інтересів і прав дітей є прямим обов'язком органів опіки та піклування.

Всіма видами опіки та піклування відали крайові, обласні, губернські, окружні, повітові районні в містах, волосні і районні виконавчі комітети, а практичне здійснення функцій опіки та піклування щодо неповнолітніх було покладено законом на відділи народної освіти: відносно малолітніх – на відділи охорони здоров'я відповідних виконавчих комітетів Рад депутатів трудящих; відносно божевільних і хворих – на відділи охорони здоров'я; щодо осіб із інвалідністю, непрацездатних – на відділи соціального забезпечення.

Відповідно до Постанови ВЦВК і РНК РРФСР від 18 липня 1928 р. відділи народної освіти зобов'язані були представити в народний суд висновки по суперечках батьків, які не живуть разом, з ким із них повинні проживати діти, у справах про позбавлення батьківських прав і про скасування усиновлення. Соціально-правові кабінети охорони материнства і дитинства наділялися правом від імені відділу охорони материнства і дитинства виступати в суді і давати висновки по спорах про те, з ким із батьків повинна залишитися дитина в разі конфлікту в сім'ї.

У Положенні про інспектора охорони дитинства відділу народної освіти зазначалося, що інспектор зобов'язаний проводити обстеження і подавати висновки у справах неповнолітніх, які вирішуються органом опіки та піклування або народним судом (суперечки батьків про дітей, зміна прізвища дітей, скасування усиновлення, позбавлення батьківських прав тощо), а також виступати у цих справах в народному суді за дорученням відділу народної освіти. У значній кількості цивільних справ брали участь житлово-комунальні органи виконкомів місцевих рад депутатів трудящих, де їх зацікавленість у вирішенні справ витікала з тих обов'язків, які були покладені на ці органи з нагляду за станом і правильним використанням житлового фонду. Це справи, пов'язані з переобладнанням нежитлових приміщень під житлові, з розділом і обміном житлової площі; справи, пов'язані з різного роду цивільно-правовими угодами з приводу будівель; з порушенням права користування земельними ділянками, що перебувають при будівлях, тощо. Верховний суд неодноразово вказував на необхідність участі в житлових справах представників житлово-комунальних органів. Так, наприклад, Судова колегія у цивільних справах Верховного суду за позовом Умняшевої до Козлової про стягнення заборгованості по квартирній платі та про виселення, скасувавши в зв'язку з недостатнім дослідженням обставин справи всі рішення, вказала, що справу необхідно розглянути знову за участю прокурора і представника комунального відділу [9, с. 32].

За багатьма цивільними справами в процесі брали участь місцеві фінансові органи, а саме: у справах про перехід права власності на будівлі; в суперечках про право на спадщину; в справах про встановлення юридичних фактів, де зачіпаються майнові інтереси держави; в справах про виключення майна з опису; і в деяких інших справах. Кредитні органи брали участь в справах, в яких їх участь була необхідна в зв'язку з виконанням функції фінансового контролю.

Зустрічалися справи, у розгляді яких брали участь й інші органи державного управління (відділи соціального забезпечення, земельні відділи).

У той же час перерахування органів державного управління без вказівки характеру їх зацікавленості в спірних правовідносинах викликало критику з боку ряду процесуалістів, наприклад М.С. Шакарян зазначала, що в літературі процесуальне становище органів державного управління в деяких випадках визначається без урахування характеру спірних правовідносин, зокрема,

можна зробити висновок, що житлово-комунальні органи вступають у процес з дня дачі висновку у справі і в тих випадках, коли суперечки пов'язані з володінням житловими та іншими приміщеннями, які є об'єктами державної власності, внаслідок чого в названих справах житлово-комунальні органи повинні залучатися до участі в справі в якості сторін, або третіх осіб залежно від характеру суб'єктивної зацікавленості в справі, оскільки вони є стороною за договором житлового найму, і рішення суду у справі можуть торкатися їх суб'єктивних прав і обов'язків (наприклад, обов'язок внести зміни в договір житлового найму при розділі житлової площі). Аналогічно, на її думку, слід визначати процесуальне становище органу державного управління у всіх випадках, коли останній є одним із суб'єктів спірних правовідносин. М.С. Шакарян писала, що житлові органи виступають як органи державного управління лише тоді, коли не є суб'єктами житлових правовідносин, стороною за договором (наприклад, в суперечках про поділ будинку, що належить стороні на праві особистої власності).

За цих же мотивів авторка вважає неправильним віднесення до вказаного інституту участь в процесі:

– фінансових органів у справах про зняття арешту з майна, про перехід права власності на будівлю, про право на спадщину держави, оскільки у цих справах фінансові органи є представниками держави – суб'єкта цивільних прав;

– кредитних органів у справах, пов'язаних з видачею позик, оскільки в цих справах банк є суб'єктом цивільних правовідносин і має заставне право на будинок до погашення позики;

– земельних відділів у спорах, пов'язаних з порушенням прав землекористування, якщо порушені інтереси держави [10, с. 28–30].

Незважаючи на те, що участь органів державного управління в радянському цивільному процесі в формі вступу в розпочату справу для дачі висновку стало досить поширеним явищем, процесуально-правове становище цих органів у чинному законодавстві не було визначено. У процесуальній літературі єдиної думки щодо питання про їх процесуальне становище не існувало. Їх прирівнювали до учасників процесу і визначали або як представників, або як свідків, або як третіх осіб, які не заявляють самостійних вимог на предмет спору, і навіть як експертів.

Окрім того, існувала позиція, згідно з якою роль органів опіки та піклування в цивільному процесі прирівнювалася, з деякими застережен-

нями, до ролі судового представника інтересів дитини. Наприклад, Ж.К. Ананьева в своїй дисертації писала, що органи опіки та піклування в суперечках про виховання дітей повинні здійснювати захист інтересів дітей замість їх законних представників. Такий стан авторка пояснювала тим, що в судових спорах про виховання дітей створюється особливе становище, коли законними представниками дітей є самі сторони, адже спір стосується не тільки прав та законних інтересів дітей, а насамперед суб'єктивних прав самих законних представників, які є одночасно зобов'язаними особами по відношенню до дітей.

Грунтуючись на цих обставинах, авторка доходить висновку, що коли участь у процесі беруть власне самі батьки, усиновителі та інші вихователі дітей, останні не можуть повною мірою виконувати функції законних представників, і їх участь в процесі не гарантує повної реалізації прав дітей, тому виконання функції законних представників у таких справах повинно бути покладено на органи опіки та піклування, які відповідно до принципу державної охорони інтересів дітей зобов'язані охороняти їх інтереси [11, с. 13–14]. Прирівнювання процесуального положення органів державної влади до статусу судових представників зазнало значної критики з боку багатьох вчених-процесуалістів, наприклад, А.Л. Добровольський вказував, що в справах про виховання дітей орган опіки та піклування повинен допомогти суду у встановленні того, хто з батьків може насправді забезпечити інтереси дитини, тобто дати дитині належне виховання. Але таку допомогу суду орган опіки та піклування, як пише автор, повинен надати не з позиції нового законного представника інтересів дитини, а з позиції органу державного управління, який здійснює певні державні функції щодо захисту і охорони прав та інтересів дітей. Завдання органу опіки та піклування полягає в тому, щоб шляхом дачі свого компетентного висновку у справі допомогти суду правильно вирішити суперечку між двома законними представниками дитини [5, с. 76–77].

Наявна невизначеність у питанні визначення процесуального положення органів державної влади викликала не тільки суперечності серед наукового поля, але мала і практичні наслідки. Оскільки законодавчо не було визначено процесуальне становище зазначених учасників процесу, то не був визначений обсяг їх прав і обов'язків, якими вони володіли. Неясно було, чи могли вони ознайомлюватися із матеріалами справи, заявляти відвід суддям, чи мали право оскаржити рішення або ухвалу суду.

Для прикладу, розглянемо ступінь їх правомочностей шляхом аналізу прав та гарантій діяльності органів опіки та піклування, які під час подання висновків у справі користувалися відомчими нормативними актами. В інструктивно-методичних вказівках від 22 грудня 1945 року відзначався обов'язок інспектора опіки знайомитися з матеріалами справи до проведення обстеження і складання висновку, зокрема, якщо до відділу народної освіти справа надійшла з суду, інспектор опіки повинен передусім познайомитися з позовною заявою і наявними в справі документами, а за неможливості отримати копію позовної заяви інспектор повинен зробити виписки зі справи, щоб знати, хто позивач, хто відповідач, про які права дитині йде суперечка тощо.

Зміст інструктивно-методичних вказівок і аналіз судової практики свідчив, що органи державної влади, які брали участь в процесі у формі дачі висновку по справі, мали певний обсяг процесуальних прав і обов'язків, необхід-

них для виконання покладених на них державною функцій.

Висновки. Підводячи підсумок вищевикладеного, можна стверджувати, що до моменту прийняття кодифікованого законодавства у 1963 році (на основі Основ цивільного судочинства СРСР і союзних республік 1961 року) в процесуальному законодавстві були відсутні будь-які спеціальні норми, присвячені інституту участі органів державної влади, але в науці цивільного процесуального права, проблеми, пов'язані з участю органів державної влади у цивільному судочинстві, були позначені та розроблені, що було результатом огляду та аналізу судової практики та додатково свідчило про необхідність законодавчого врегулювання означеного інституту. Зазначені проблеми теоретико-практичного спрямування і прогалини у правотворчій діяльності створили передумови для внесення змін до цивільно-процесуального законодавства і лягли в основу нових законодавчих актів, прийнятих у 60-х роках ХХ століття.

Список літератури:

1. Кулакова В.Ю. Участь в цивільному процесі органів державного управління і органів місцевого самоврядування. Київ : Галілей. 1994. 197 с.
2. Рынзюнский Г. Техника гражданского процесса: применительно к гражданскому процессуальному кодексу РСФСР. Москва : Юрид. изд-во НКЮ СССР. 1925. 422 с.
3. Клейнман А.Ф. Участие третьих лиц в советском гражданском процессе. Иркутск : Изд. Иркутского университета. 1927. 83 с.
4. Гурвич М.А. Лекции по советскому гражданскому процессу. Москва : Издательство ВЮЗИ. 1950. 198 с.
5. Добровольский Л.А. Участие органов государственного управления в советском гражданском процессе. *Советское государство и право*. 1957. №4. С. 61–78.
6. Козлов А.Ф. Участие органов государственного управления и технических инспекций ЦК профсоюзов в советском гражданском процессе в форме дачи заключений. *Сборник вопросов гражданского, трудового права и гражданского процесса. Ученые записки Свердловского Юридического института*. Москва. 1957. Т. 5. С. 188–189.
7. Абрамов С.Н. Советский гражданский процесс. Москва : Госюриздат. 1952. 420 с.
8. Судебная практика Верховного суда СССР. 1954. № 3. С. 45. URL: http://www.libussr.ru/doc_ussr/ussr_4950.htm
9. Судебная практика Верховного суда СССР. 1951. № 3. С. 32. URL: <http://www.libussr.ru/infdoc3.htm>
10. Шакарян М.С. Участие в советском гражданском процессе органов государственного управления. Лекция для студентов. Москва : МГУ. 1978. 36 с.
11. Ананьева Ж.К. Судебные споры о воспитании детей : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук. Ленинград : ЛГУ. 1954. 19 с.

Dobkina K.R. STATE AUTHORITIES AS PARTICIPANTS OF CIVIL JUDICIARY UNDER THE CIVIL PROCEDURAL CODE OF THE USSR 1924

The scientific article is devoted to the study of the peculiarities of the legal status and competence of public authorities as participants in civil proceedings under the Civil Procedure Code of the Ukrainian SSR in 1924.

The author found that in the 20's – 30's of the twentieth century began to appear separate normative acts, which provide for participation in the civil process of public authorities, but for a long time the standards of the CPC specified the institution was not regulated. In 1924 the CPC of the USSR was adopted (on the basis of the CPC of the RSFSR adopted in 1923), but only in article 172 of the CPC did the state authorities be mentioned, in particular it was envisaged that their participation in the case was possible if the court established their interest in the results of the case.

It was established that the normative acts of the study period stipulated that the court not only had to notify the interested public administration body about the initiated process, but in order to fulfill the duties assigned to them by the law to protect the interests of the state and to properly resolve the case, the court was obliged to involve in the process, as a result, there was a procedural obligation of the state body to participate in the case.

Despite the fact that the involvement of public authorities in the Soviet civil process in the form of entry into the case for a conclusion has become quite common, the procedural and legal position of these bodies in the current legislation has not been determined. In the procedural literature, there was no consensus on their procedural status; the vast majority of scholars equated them with the participants in the process and identified them either as representatives or as witnesses or as third parties who did not make independent claims about the dispute and, even as experts.

Taking into account the complex and doctrinal analysis, the author has proved that up to the moment of the adoption of the codified legislation in 1963 (based on the Fundamentals of Civil Procedure of the USSR and the Union Republics in 1961), there were no special rules on the institute of governmental participation in the procedural legislation but in the science of civil procedural law, problems related to the involvement of public authorities in civil proceedings have been identified and developed, resulting from the review and analysis of case law and further testified to the need for legislative regulation of this institute.

These problems of theoretical and practical orientation and gaps in law-making activity, created the prerequisites for amending the civil procedural legislation and formed the basis of new legislative acts adopted in the 60's of the XX century.

Key words: *civil judiciary, participants in civil proceedings, public authorities, prosecutors, Soviet legislation, USSR.*